

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 141/13

Λουξεμβούργο, 24 Οκτωβρίου 2013

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-82/12
Transportes Jordi Besora κατά Tribunal Económico Administrativo Regional
de Cataluña (TEARC), Generalitat de Catalunya

**Κατά τον γενικό εισαγγελέα Nils Wahl, ένας ισπανικός φόρος επί των λιανικών
πωλήσεων υδρογονανθράκων αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης**

*Ο γενικός εισαγγελέας είναι, επίσης, αντίθετος προς τον περιορισμό των διαχρονικών
αποτελεσμάτων της αποφάσεως του Δικαστηρίου*

Η οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως¹ θεσπίζει κανόνες σχετικά με την επιβολή ειδικών φόρων καταναλώσεως στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να αποφεύγεται η άσκοπη παρακώλυση των εμπορικών συναλλαγών από πρόσθετους έμμεσους φόρους. Αφορά, μεταξύ άλλων, ορυκτέλαια όπως το πετρέλαιο, η βενζίνη, το μαζούτ και η κηροζίνη. Εντούτοις, μια από τις διατάξεις της² παρέχει στα κράτη μέλη το δικαίωμα να θεσπίζουν ή να διατηρούν έμμεσους μη εναρμονισμένους φόρους επί προϊόντων, τα οποία υπόκεινται ήδη σε κανόνες που αφορούν ειδικούς φόρους καταναλώσεως. Η δυνατότητα αυτή εξαρτάται από δύο προϋποθέσεις: ότι ο επίμαχος φόρος επιδιώκει ειδικό μη δημοσιονομικό σκοπό και ότι τηρεί τους κανόνες που ισχύουν για τους ειδικούς φόρους καταναλώσεως ή τον ΦΠΑ σχετικά με τον καθορισμό της φορολογικής βάσεως, τον υπολογισμό του φόρου, το απαιτητό και τον έλεγχο του φόρου.

Η υπόθεση αυτή εξετάζει τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης ενός ισπανικού φόρου (IVMDH,) ο οποίος επιβάλλεται επί της καταναλώσεως ορισμένων ορυκτελαίων (και συγκεκριμένα του πετρελαίου, της βενζίνης, του μαζούτ και της κηροζίνης). Τούτο σημαίνει ότι ο φόρος μετακυλιέται στον τελικό καταναλωτή. Κατά την ισπανική νομοθεσία που ρυθμίζει τον IVMDH, τα έσοδα που προκύπτουν από τον φόρο αυτό πρέπει να διατίθενται στον τομέα της υγείας ή του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, σκοπός του φόρου είναι να διασφαλίσει ότι οι Αυτόνομες Κοινότητες έχουν επαρκείς πόρους για την κάλυψη δαπανών σχετικών με την υγεία, τις οποίες ανέλαβαν λόγω της μεταβιβάσεως αρμοδιοτήτων στον τομέα της υγείας από εθνικό σε περιφερειακό επίπεδο. Τα προερχόμενα από τον IVMDH έσοδα έχουν χρησιμοποιηθεί, μεταξύ άλλων, για την ανέγερση νέων νοσοκομείων.

Η υπόθεση ανέκυψε κατόπιν αξιώσεως της Transportes Jordi Besora, S.L. (TJB), μιας μεταφορικής εταιρίας εγκατεστημένης στην Αυτόνομη Κοινότητα της Καταλονίας. Η εταιρία αυτή αγοράζει μεγάλες ποσότητες καυσίμων για τα οχήματά της. Μεταξύ του 2005 και του 2008, μετακυλίστηκε στην TJB συνολικό ποσό 45 632,38 ευρώ. Η TJB, εκτιμώντας ότι ο IVMDH αντιβαίνει στην οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως ζήτησε να της επιστραφεί το ποσό αυτό. Το Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Ισπανία), ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου, ζητεί να διευκρινιστεί εάν ο IVMDH συνάδει με την οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως.

Με τις σημερινές προτάσεις του, **ο γενικός εισαγγελέας Nils Wahl εκτιμά ότι ο IVMDH αντιβαίνει στην οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως**. Εξετάζει τον IVMDH υπό το

¹ Οδηγία του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ L 76, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί. Η οδηγία 92/12, από 1ης Απριλίου 2010, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε με την οδηγία 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ (ΕΕ 2009, L 9, σ. 12).

² Άρθρο 3, παράγραφος 2.

πρίσμα των δύο ανωτέρω προϋποθέσεων, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν προκειμένου ένας φόρος όπως ο IVMDH να συνάδει με την οδηγία περί ειδικών φόρων καταναλώσεως.

Πρώτον, ο γενικός εισαγγελέας διαπιστώνει ότι ένας φόρος, όπως ο IVMDH, δεν πληροί την προϋπόθεση που αφορά την ύπαρξη ειδικού σκοπού. Και τούτο, ιδίως, διότι ο IVMDH επιδιώκει τον ίδιο σκοπό με τον ήδη εναρμονισμένο ειδικό φόρο καταναλώσεως επί των ορυκτελαίων, ο οποίος συνίσταται στη μείωση των κοινωνικών δαπανών (στον τομέα της υγείας και του περιβάλλοντος) που οφείλονται στην κατανάλωση υδρογονανθράκων. Κατά την άποψή του, η αλληλοκάλυψη αυτή αποκλείει το ενδεχόμενο να θεωρηθεί ότι ο IVMDH πληροί την προϋπόθεση να εξυπηρετεί ειδικό σκοπό. Οποιαδήποτε διαφορετική εκτίμηση θα διακύβευε τις προσπάθειες εναρμόνισης του συστήματος των ειδικών φόρων καταναλώσεως και θα επαγόταν πρόσθετους ειδικούς φόρους καταναλώσεως, αντιθέτως προς τον ίδιο τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία να καταργήσει τα εναπομένοντα εμπόδια στην εσωτερική αγορά.

Ο γενικός εισαγγελέας παρατηρεί περαιτέρω ότι, όταν δεν υπάρχει τέτοια αλληλοκάλυψη, η διάρθρωση ή, εναλλακτικώς, η χρήση του εισπραττομένου φόρου μπορούν να καταστήσουν εφικτό τον εντοπισμό ενός ειδικού μη δημοσιονομικού σκοπού. Όσον αφορά τη διάρθρωση, ένας μη δημοσιονομικός σκοπός μπορεί να διαπιστωθεί, όταν ο φόρος ορίζεται σε επίπεδο το οποίο αποθαρρύνει ή ενθαρρύνει ορισμένη συμπεριφορά. Στην περίπτωση αυτή, εντούτοις, είναι της γνώμης ότι δεν υπάρχουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η διάρθρωση του IVMDH έχει όντως σχεδιαστεί ειδικώς για να αποθαρρύνει την κατανάλωση υδρογονανθράκων ή να ενθαρρύνει τη χρήση άλλων λιγότερο επιβλαβών προϊόντων. Όσον αφορά τη χρήση του φόρου, τα εισπραττόμενα έσοδα πρέπει να διατίθενται για τη λήψη ειδικών μέτρων. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, απλώς και μόνον η διάθεση φορολογικών εσόδων από τον IVMDH για τη λήψη μέτρων στον τομέα της υγείας και του περιβάλλοντος δεν αρκεί, κατά κανόνα, για να αποδειχθεί ότι ο φόρος επιδιώκει μη δημοσιονομικό σκοπό. Πράγματι, δεν έχει διαπιστωθεί καμία άμεση σχέση μεταξύ, αφενός, των μέτρων που χρηματοδοτούνται με τα προερχόμενα από τον IVMDH έσοδα και, αφετέρου, του σκοπού της προλήψεως και αποκαταστάσεως των επιπτώσεων που συνδέονται με την κατανάλωση υδρογονανθράκων.

Δεύτερον, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι ο IVMDH δεν συμβιβάζεται με τη γενική οικονομία των ειδικών φόρων καταναλώσεως ή του ΦΠΑ όσον αφορά το πότε ο φόρος καθίσταται απαιτητός. Και τούτο διότι ο IVMDH επιβάλλεται σε χρονικό σημείο το οποίο δεν συμπίπτει με τις προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία της Ένωσης περί του απαιτητού των ειδικών φόρων καταναλώσεως ή του ΦΠΑ. Αντιθέτως προς τους ειδικούς φόρους καταναλώσεως, οι οποίοι καθίστανται απαιτητοί όταν το προϊόν εξέρχεται από την τελευταία φορολογική αποθήκη, και αντιθέτως προς τον ΦΠΑ, ο οποίος είναι απαιτητός σε κάθε στάδιο της διαδικασίας παραγωγής και διανομής, ο IVMDH καθίσταται απαιτητός όταν οι υδρογονάνθρακες πωλούνται στον καταναλωτή.

Στην υπόθεση αυτή, η Ισπανία ζήτησε, επίσης, από το Δικαστήριο να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεώς του σε περίπτωση που κρίνει ότι ο IVMDH αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Στην πράξη, τούτο θα σήμαινε ότι η απόφαση θα παρήγαγε αποτελέσματα μόνο για το μέλλον και δεν θα ασκούσε καμία επιρροή στους φόρους που επιβλήθηκαν στο παρελθόν. Επί του θέματος αυτού, ο γενικός εισαγγελέας Nils Wahl παρατηρεί ότι το Δικαστήριο δέχεται τέτοιου είδους αιτήματα μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν συντρέχουν δύο προϋποθέσεις. Αφενός, η διαπίστωση του ασυμβιβάστου πρέπει να συνεπάγεται κίνδυνο σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων. Αφετέρου, πρέπει να συντρέχει, επίσης, αντικειμενική και σημαντική αβεβαιότητα σχετικά με την ερμηνεία και το περιεχόμενο των επίμαχων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.

Συναφώς, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ο κίνδυνος σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων, δεδομένου ότι τα σχετικά ποσά είναι σημαντικά (13 δισεκατομμύρια ευρώ κατά την εκτίμηση της Ισπανικής Κυβερνήσεως³). Τούτο οφείλεται ιδίως στην τρέχουσα

³ Η Επιτροπή και η TJB αμφισβήτησαν τις εκτιμήσεις αυτές. Κατά την άποψή τους, οι υφιστάμενες πέραν της τετραετίας αξιώσεις παραγράφονται άνευ ετέρου βάσει των εθνικών κανόνων παραγραφής. Επιπροσθέτως, δεδομένου του μεγάλου αριθμού των ήδη εκκρεμών υποθέσεων, η Επιτροπή αμφισβήτησε, επίσης, την πρακτική αποτελεσματικότητα του περιορισμού της αναδρομικής εφαρμογής της διαπιστώσεως ασυμβιβάστου.

επισφαλή οικονομική κατάσταση της Ισπανίας και των Αυτόνομων Κοινοτήτων της. Περαιτέρω, η διαπίστωση ασυμβιβάστου ενδέχεται, κατά τη γνώμη του, να έχει σοβαρές επιπτώσεις στο σύστημα που συμβάλλει στη χρηματοδότηση των Αυτόνομων Κοινοτήτων και να προκαλέσει σύγχυση ή τη διακοπή της περιφερειακής χρηματοδότησεως της υγειονομικής περιθάλψεως. Εντούτοις, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι δεν υπήρχε σημαντική αβεβαιότητα σχετικά με την έννοια και το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Ειδικότερα, όταν θεσπίστηκε ο IVMDH, το Δικαστήριο είχε ήδη εκδώσει απόφαση σχετικά με το ασυμβίβαστο παρόμοιου φόρου ⁴.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί κατηγορηματικώς ότι το Δικαστήριο μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο περιορισμού των διαχρονικών αποτελεσμάτων της αποφάσεώς του, ακόμη κι αν δεν συντρέχει η προϋπόθεση που αφορά την αβεβαιότητα σχετικά με την έννοια των οικείων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Τούτο θα μπορούσε να συμβεί σε ορισμένες όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι οικονομικές επιπτώσεις της αναδρομικότητας είναι ιδιαίτερας σοβαρές. Εντούτοις, εν προκειμένω, τάσσεται κατά της μη εφαρμογής του κριτηρίου αυτού. Πράγματι, η Ισπανία ανέλαβε, προφανώς εν γνώσει της, τον κίνδυνο προωθήσεως της επίμαχης νομοθεσίας, με αποτέλεσμα την εφαρμογή της εδώ και πολλά έτη σε βάρος του τελικού χρήστη και της εσωτερικής αγοράς.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την εκφώνηση των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Απόφαση της 9ης Μαρτίου 2000, C-437/97, EKW και Wein & Co.